

Pirnipuud silmailuks

Pajulehine pirnipuu Kalsnava arboreetumis, taga õitsevad purpurõunapuud. Kollane laik on punase tamme sort 'Aurea'.

Iga kümme aasta tagant korduv külm talv näitab, missugused pirnisordid meil sisemaal külmakindlad on.

Seda, et õrnemad pirnisordid talvepakasele vastu ei pea, on ikka juhtunud. Meil Kubjal kasvavad aianurgas kaks vana jämedat pirnipuud, mis igal aastal küll ilusasti õitsevad, kuid mille viljad süüa ei sünni. Need on ainult mõne sentimeetri pikkused, kõvad ja kivisrakke täis pisipirnid – metsiku aluse viljad, mida igal aastal koguneb mitu kärutäit.

Päris metsikut pirni, mets-pirnipuud (*Pyrus pyrastrer*) leiab meil väga harva Lääne-Eestis ja saartel. Juba Lätis on mets-pirnipuu levila põhjapiiril, kuigi teda on leitud isegi maa idaosas Daugavpilsis lähedal. Läti suurim puu kasvab Kuramaal Kandava linnakeses, on 12 m kõrge ja annab tüve ümbermõõduks ligi kolm meetrit. Meil on mets-pirnipuud kasutatud kultuurisortide poolealusena, selleks on isegi aretatud sort 'Morna 1'.

Vilju pole mõtet maitsta

Pisikesi kerajaid ja söödamatuid pirne kannab ka ussuuri pirnipuu (*P. ussuriensis*). See Kirde-Hiinast ja Venemaa Kaug-Idast pärit liik on meilgi külma-

kindel. Nagu mets-pirnipuul, nii on ka temal võrsed asteldega. Ussuuri pirnipuu õitseb varakult enne lehtimist ja sobib hästi pargipuuks.

Natuke hiljem hakkab õitsema kesk-aasia pirnipuu (*P. asise-mediae*). Õied on suured ja säravvalged, puu õitseb rikkalikult, kannab heal aastal rohkesti vilja ning on meil täiesti külmakindel. Viljad on suured ja pealtnäha ilusad mahlakad, aga neid maitsta ei ole mõtet – ka need on kivisrakke

Ussuuri pirnipuu hakkab võtma sügisvärvi.

täis ning teevad suu paksuks. Ilus suur vana puu kasvas veel hiljaaegu Tartus ülikooli botaanikaaias. Kahjuks käis sügistuule jõud puu omast üle.

Hõbedased pirnipuud

Hõbepuulehise pirnipuu (*P. eleagrifolia*) lehed meenutavadki ahtalehise hõbepuu omi. See liik on pärit Balkani ja Väike-Aasia mägedest, talub hästi nii külma kui ka põuda. Kasvab aastatega mõne meetri kõrguseks puukeseks, mis õitsemisajal kõidab pilku suurte valkjate õite ning hõbedaste lehtedega. Sobib heaks kontrastiks mõne tumedama okaspuu kõrvale.

Samasuguste noorelt hõbehallide lehtedega on ka pajulehine pirnipuu (*P. salicifolia*). Pungad puhkevad tal üsna varakult, seetõttu sobib seda liiki kasvatada rannikul, kus pole karta hiliskülmasid.

On olemas ilus rippoksaline vorm 'Pendula', selline leinapirnipuu sobib kaunistama ka väiksemat aeda. Kahjuks on see kaunitar meil sutsu külmaõrn, teda võiks katsetada saartel ja läänerannikul soojemal varjatud kasvukohal. Külmakindlus oleneb paljuski sellest, kust istik pärit on. Võib juhtuda, et mõnes Poola või Läti idaosas puukoolis kasvatatud puud tunnevad ennast hästi ka meil.